

Σχέσεις σχολείου –οικογένειας

Δρ Ζωή Καραμπατζάκη

Η συμμετοχή των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία δεν είναι καινούργια ιδέα, αλλά τα τελευταία χρόνια έχει συζητηθεί αρκετά. Στις μέρες μας θα λέγαμε αναδεικνύεται ως επιτακτική ανάγκη η άμεση συνεργασία σχολείου-οικογένειας.

Εξαιρετικά πρωτοποριακά ο Ν. 1568/85 προβλέπει τη συγκρότηση Συλλόγων Γονέων & Κηδεμόνων και θεσμοθετεί τη συμμετοχή τους σε συλλογικά όργανα, όπως : Σχολικές επιτροπές, Σχολικά συμβούλια, Νομαρχιακές και Δημοτικές επιτροπές Παιδείας και το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας. Η μέχρι τότε προαιρετική λειτουργία των Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων ορίζεται πλέον ως υποχρεωτική με την Υ.Α.Η/0876/4-12-85 (ΦΕΚ 736 τ Β'). Ενώ η εισαγωγή καινοτόμων θεσμών και προγραμμάτων στην Ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα, όπως π.χ. το ολοήμερο σχολείο και η ευέλικτη ζώνη απαιτεί την ενεργό συμμετοχή των γονέων στο εκπαιδευτικό γίγνεσθαι σε όλα τα επίπεδα.

Θα πρέπει πλέον να παραδεχτούμε ότι ως εκπαιδευτικοί δεν είμαστε οι μόνες πηγές παιδαγωγικής επίδρασης και ότι το σχολείο έχει ανάγκη από όλους μας. Στον οδηγό της νηπιαγωγού αφιερώνεται ένα ολόκληρο κεφάλαιο, το τέταρτο, στη συνεργασία των νηπιαγωγών με την οικογένεια. Σε αυτό το κεφάλαιο επισημαίνεται πως «οι γονείς είναι τα πιο σημαντικά πρόσωπα στον κόσμο των παιδιών τους και οι πρώτοι τους δάσκαλοι» (Δαφέρμου, Κουλούρη, Μπασαγιάννη, 2005). Επίσης προτείνονται τρόποι αποτελεσματικής συνεργασίας σχολείου και γονέων μέσα από συναντήσεις μαζί τους ή με τη συμμετοχή τους στην ανάπτυξη του προγράμματος δραστηριοτήτων. Επιπλέον δίδονται οδηγίες για την επέκταση της συνεργασίας με το σπίτι για την προώθηση της μάθησης των παιδιών εκτός σχολικού πλαισίου.

Οι Cunnigham και Davis (1985, οπ. Φλωράτου, 1992, σελ.94-95), προσπάθησαν να περιγράψουν τη σχέση γονέων –εκπαιδευτικών σε τρία μοντέλα :

1) «το μοντέλο του ειδικού», όπου ο εκπαιδευτικός ελέγχει όλες τις αποφάσεις δίνοντας ελάχιστη βαρύτητα στις απόψεις και τα συναισθήματα των γονέων καθώς και στην ανάγκη διαπραγμάτευσης της διακίνησης των πληροφοριών. Αυτή η αντιμετώπιση τείνει να αναπαράγει την εξάρτηση του γονέα, ο οποίος με το να αποφεύγει τις ερωτήσεις ενισχύει την κυριαρχία του ειδικού.

2) « το μοντέλο της μεταμόσχευσης», όπου ο εκπαιδευτικός αναγνωρίζει το γεγονός ότι οι γονείς είναι μια πηγή βοήθειας και προωθεί, μεταβιβάζει ορισμένες δεξιότητες (π.χ. εκπαίδευση γονέων σε τρόπους αντιμετώπισης προβληματικών συμπεριφορών), αλλά διατηρεί τον έλεγχο στη λήψη των αποφάσεων.

2) «το καταναλωτικό μοντέλο», όπου ο ειδικός υιοθετεί την άποψη ότι οι γονείς έχουν το δικαίωμα να αποφασίζουν και να επιλέγουν αυτό που αυτοί θεωρούν κατάλληλο, και η διαδικασία λήψης αποφάσεων αφήνεται στα δικά τους χέρια. Η βάση αυτής της σχέσης είναι η διαπραγμάτευση και ο αμοιβαίος σεβασμός με μια ισορροπία δυνάμεων που θα βασίζεται στην ισότητα. Όπως υποστηρίζουν οι Cunnigham και Davis, αυτός ο συνεταιρισμός βασίζεται σ' ένα συμβόλαιο και είναι προς το συμφέρον όλων να καταγραφούν επακριβώς οι σχέσεις και οι ευθύνες του ενός συνεταιίρου απέναντι στον άλλον.

Οι Α. Φρειδερίκου και Θ. Φολέρου-Τσερούνη (1991, οπ. Φλωράτου, 1992, σελ.94-95) από την έρευνα που έκαναν σε Δημοτικά σχολεία της Αττικής το 1984-1985, κατέληξαν ότι για τους δασκάλους οι «συνεργάσιμοι γονείς» είναι : α) αυτοί που αφήνουν τον έλεγχο της σχέσης τους στο δάσκαλο, β) αυτοί που επιθυμούν και επιδιώκουν να ενημερώνονται σε εκπαιδευτικά θέματα μόνο όταν τους ζητηθεί, γ) αυτοί που δίνουν το προβάδισμα στο δάσκαλο σε ό,τι αφορά τις αποφάσεις σχετικά με την εκπαίδευση και τη ζωή του παιδιού τους στο σχολείο.

Η Wolfendale (1989, οπ. Φλωράτου, 1992, σελ.94-95) σε μια προσπάθεια να ορίσει αυτή τη συνεταιριστική σχέση λέει ότι «είναι μια συνεργασία που χαρακτηρίζεται από ομοψυχία ως προς το σκοπό, από αμοιβαία κατανόηση και σεβασμό και τη θέληση για διαπραγμάτευση και συναίνεση. Αυτό προϋποθέτει την ελεύθερη διακίνηση της πληροφορίας και της γνώσης που αφορά τις δεξιότητες, τη συμμετοχή στις ευθύνες και στις διαδικασίες λήψης των αποφάσεων» (Φλωράτου, 1992).

ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΠΟΥ ΠΡΟΤΕΙΝΟΝΤΑΙ ΣΤΟΝ ΟΔΗΓΟ ΤΗΣ ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΥ

- Προγραμματισμένες συναντήσεις με το σύνολο των γονέων της τάξης,
- Ολιγόλεπτες επικοινωνίες όταν οι γονείς έρχονται να πάρουν τα παιδιά τους από το νηπιαγωγείο,

- Προγραμματισμένες συναντήσεις για την επίλυση των προβλημάτων,
- Τηλεφωνικές επικοινωνίες,
- Ημερολόγιο επικοινωνίας, το οποίο μεταφέρει το παιδί στην τσάντα του,
- Πίνακας ανακοινώσεων ο οποίος απευθύνεται στους γονείς στο χώρο του νηπιαγωγείου,
- Πραγματοποίηση ενημερωτικών συναντήσεων με ειδικούς επιστήμονες για θέματα που ενδιαφέρουν τους γονείς

ΣΤΙΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ Η ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΣ:

- Παρουσιάζει το χώρο του νηπιαγωγείου,
- Μιλά για το πρόγραμμα που θα εφαρμόσει,
- Αναφέρεται σε θέματα στα οποία θα ήθελε τη συνεργασία τους,
- Απαντά σε πιθανές ερωτήσεις τους,

ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ:

- Να παίζουν με άλλα συνομήλικα παιδιά,
- Να ακούν και να παρακολουθούν οδηγίες,
- Να μοιράζονται τα πράγματά τους με άλλους,
- Να πηγαίνουν στην τουαλέτα μόνα τους και να ακολουθούν βασικούς κανόνες υγιεινής,
- Να ντύνονται και να ξεντύνονται μόνα τους,
- Να αναγνωρίζουν και να φροντίζουν τα πράγματά τους,
- Να τρώνε μόνα τους,
- Να απαντούν όταν τα καλούν με το όνομά τους.
- Να τους εξασφαλίσουν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για ένα καλό ύπνο,
- Να τους προσφέρουν υγιεινό πρωινό πριν από την αναχώρησή τους από το σπίτι,
- Να βεβαιώνονται ότι το παιδί έρχεται στο νηπιαγωγείο με άνετα και κατάλληλα για τον καιρό ρούχα,
- Να του δίνουν μαζί του ένα υγιεινό κολατσιό,

- Να βάζουν ετικέτες με το όνομά τους στα πράγματα που τους ανήκουν μέχρι να βεβαιωθούν ότι το παιδί τους τα αναγνωρίζει,
- Να ελέγχουν την τσάντα του παιδιού τους καθημερινά για πιθανά σημειώματα.
- Ενημερώνει τους γονείς για την εξέλιξη του προγράμματος στο νηπιαγωγείο και για τις δραστηριότητες που ανέπτυξαν τα παιδιά τους σε αυτό το χρονικό διάστημα,
- Ενημερώνει τους γονείς για όσα κατάφεραν τα παιδιά τους στο χρονικό διάστημα που προηγήθηκε, τονίζοντας ιδιαίτερα τα θετικά στοιχεία αυτής της εξέλιξης,
- Με βάση τις καταγραφές της, αναφέρει τι ευχαριστεί το κάθε παιδί να κάνει στο νηπιαγωγείο. Από όσα λένε οι γονείς καταγράφει όσα θεωρεί ότι θα τη βοηθήσουν να ανταποκριθεί καλύτερα στις ανάγκες των παιδιών,
- Παρουσιάζει ενδεικτικές εργασίες από τους ατομικούς φακέλους των παιδιών και δίνει στους γονείς την ευκαιρία να τις παρατηρήσουν, να κάνουν σχόλια, να ζητήσουν πρόσθετες διευκρινήσεις.

Βιβλιογραφία

- Δαφέρμου, Χ., Κουλούρη, Π. & Μπασαγιάννη, Ε. (2005). *Οδηγός νηπιαγωγού. Εκπαιδευτικοί σχεδιασμοί. Δημιουργικά περιβάλλοντα μάθησης*. Αθήνα: ΟΕΔΒ.
- Φλωράτου Μ. (1992). *Μαθησιακές Δυσκολίες και όχι Τεμπελιά*. Αθήνα: Οδυσσέας.
- Φρειδερίκου, Α, & Φολέρου- Τσερούλη, Φ. (1991). *Οι δάσκαλοι του Δημοτικού Σχολείου- Μια Κοινωνιολογική Προσέγγιση*. Αθήνα: Ύψιλον.